

Simson, scènes uit het leven van een aartsprovocateur

I - Introductie

Dit is het treurige en tragische verhaal van Simson,
voorbested tot richter en godgewijde,
die zijn onmogelijke opdracht niet volbracht
en geen gehoor kon geven aan zijn dubbele roeping;
die de weg kwijt raakte, die zijn onschuld verloor
en zijn lief kwijtspeelde,
zijn wilde haren en het licht in zijn ogen.

II - De engel tot de aanstaande moeder

Weinig toekomst, dacht je, wie wordt mijn mantelzorger?
Je bent onvruchtbaar
maar – verrassing - niet verwacht toch ontvangen:
jij wordt zwanger en baart een zoon,
niet verwacht en toch ontvangen
Nu geen wijn meer, onrein eten
en als het kind eenmaal daar: geen schaar in zijn haar.

Dat kind van jou dat krijgt het zwaar:
hoe combineer je
het hoogste spectrum van geweld
met de stille toewijding aan de Ene
Van tweeën één, zou je denken:
óf een potig richter voor het volk
een angstzaaiende terrorist in vijandelijk gebied,
óf een godgewijde pacifist,
afwezige op braspertij en slacht,
geheelonthouder bij rouw en trouw.

Hij zoekt de grens op levenslang
voor geen engel of dier is hij ooit bang.

Dit is mijn boodschap deze dag,
ik hoop dat je man je geloven mag.

Jij wordt zwanger en baart een zoon
niet verwacht en toch ontvangen
Nu geen wijn meer, of onrein eten
en als het kind er is: geen schaar in zijn haar.

III - Manoach

En natuurlijk wilde Manoach de boodschap met eigen oren horen,
dus ik breng mij een tweede keer in het spel.
Is hij er weer niet op het veld,
maar zijn vrouw haalt hem erbij
En als je niet weet wat te doen
dan ga je domme vragen stellen
en rare offers brengen.
Het eerste geitenbokje wordt geslacht en verbrand.
Het kind, de vrucht in de schoot,
komt voor het eerst in aanraking met de dood.

IV Simson en de leeuw

Was het mijn lust of toch de geest
die me naar de grensplaats Timna dreef.
Ik zag een Filistijnse, wouw,
ja, haar alleen wil ik als vrouw.
Mijn pa benepen als hij is
die vraagt of ik me niet vergis.
Is er in Israel dan geen maagd
die aan Simson is gewaagd?
Nee, haar wil ik, exotisch fruit
en met mijn ouders trek ik erop uit.

Ik loop alleen, wat kruist mijn pad
een jonge leeuw, hij brult maar wat.
Ook zonder ouders groot geluk
ik pak hem beet en scheur hem stuk
en schrik me rot van eigen kracht
een vreemd geheim en nooit gedacht.

Als ik me bij mijn ouders voeg
dan zwijg ik stil, dat zegt genoeg.

In Timna spreek ik haar dan weer,
ik zie haar graag, ja, keer op keer.
En als wij later voor het feest
weer naar Timna afgereisd zijn,
loop ik langs het leeuwenkreng,
nu woning voor een bijenzwerm.
De honing schep ik, overvloed
met blote hand, de dood smaakt zoet.
Mijn ouders eten uit mijn hand
en weten niet van hoed en rand.

V - De vrouw uit Timna

Ik bof maar met zo'n stoere bink,
zo'n knappe knul met leeuwenmanen,
hij ziet me graag dat kunt zien.
Binnenkort zijn we altijd samen
en ach, dat ie buitenlander is, soit.

Maar waarom komt ie nu op ons kennismakingsfeest
met zo'n stukje raadselrijm waar niemand wijs uit kan
Hij zoekt ruzie of is het zijn God,
maakt onze relatie en ons huis kapot.

*Uit de eter komt eten
en uit de sterke komt zoet.*

Dertig Filistijnen breken hun brein haast stuk
Simson zet hen stevig onder druk:
ieder een mooi stel kleren, hand op het hart.
Zijn opgetogen smoel is wat hen tart,
zijn jullie zo dom of ik zo slim.

Na drie dagen zoeken is de sfeer verziekt,
ik zie ze komen, gezichten op storm,
en met vuur dreigen, niet voor de vorm
Dus moet ik Simson vragen wat de oplossing is.

Ik zeur en zever, zuig en huil
en zit mijn aanstaande steeds op zijn nek.

Dan geeft hij toe en ik geef het door,
het feest wordt er even gezelliger door.
Daar komen ze, de sukkels, de dreigers,
van poëzie hebben ze niets begrepen.
Wat is zoeter dan honing
en wat is sterker dan een leeuw?

En al roepen zij de oplossing in koor,
mijn vent heeft de gang van zaken door.
Hij pakt dertig Filistijnen uit een de stad verderop
en slaat hen dood en komt met hun kleren terug,
zijn oplossing van de aflossing.
Getergd keert hij ons zijn rug.

VI - De vader van de vrouw uit Timna

Daar komt hij weer Simson, die patser,
en nu met een bokje als zoenoffer,
o God, het loopt fout.
Zijn liefje, mijn dochter is een ander getrouwd.
Ik bied hem hoffelijk haar toffe zus.
Maar zij is zijn enige, dat wordt oorlog dus.
Driehonderd vossen vangt hij,
bindt ze staart aan staart
met een fakkel in de knoop.
In woede ontstoken steekt hij alles in brand.

Schoven, velden, wijngaard, olijf
alles brandt af, geen groen dat blijft.
En daar komen ze en roepen:
'het is jouw schuld'
Ook wij zullen branden,
mijn huis is er geweest.

VII. Mannen van Juda tot Simson

Hier huis je in een rotskloof, vijandelijk gebied.
De Filistijnen wreken zich op ons, dat deert je niet.

Jij bent geen richter, geen vredestichter
jij bent geen rechter, maar een botte vechter.
Jij penetreert wat je begeert, terroriseert wie ons regeert.
Een vrijheidsstrijder, geen wijze leider.

Je maalt niet om je ouders, je maalt niet om je lief
niet om je landgenoten, je zoekt alleen gerief,
destructief, explosief, krijg de...

Je denkt niet na voordat je slaat,
en loopt zomaar binnen in ieder kamp
vergelijken met jou is Obeliks een vechtjas van niks
en Hercules een watje, vat je.

Om onze huid te redden leveren wij jou uit.
Wij zullen je niet doden,
maar binden je goed vast.
In de hoop op hun genade
binden wij jou als een kerstrollade.

Daar zijn de Filistijnen,
ze zien ons komen met Simson
gebonden in ons midden;
ze loeien van agressie.

Simson krijgt de geest, rukt zich los,
breekt de boeien, alsof ze van papier zijn,
ziet een ezelskaak,
pakt hem en het is weer raak.
Even later klinkt het lied:
*Met de kaak van een ezel, een ezel, een ezelspan
met die kaak versloeg ik duizend man.*

VIII - De hoer van Gaza

Hoe ben ik in dit verhaal beland?
Wie heeft mij hierin geschreven,
heb ik toestemming gegeven,
is er overleg met de bond geweest?
Hoe ben ik hier beland?
Of mag iedereen hier binnenlopen
op de strook van Gaza
en mij misbruiken voor God, richter en vaderland.
Ik ben de hoer van Gaza,
ik zoek geen bekendheid, sta niet aan de poort,
ik werk liever in het verborgene,
ben geheimtip: de femme fatale van Gaza.

Daar komt een man, een vreemdeling,
een patser, een stuk
verdriet tekent hem en ongeluk.
Hij verloor een vrouw, hij zoekt troost.
Dus klopt hij bij mij aan
en ik ontvang hem met open armen en meer.
Binnen no time weet heel Gaza
dat Simson binnen is.
Geroezemoes buiten,
hinderlaag gelegd aan de poort.
Als ie morgenochtend
opstaat met zijn slaperige kop en weggaat
dan zullen ze hem te pakken nemen.
Maar nu hij is bij mij en hij komt bij.
Geen grote prater, geen grote slaper.
Na een genoeglijke bijslaap
staat ie op, net na middernacht
en loopt naar buiten, niets houdt hem hier.

Ik heb hem niet uitgeput, mijn hele reputatie stuk.
De stadspoort is dicht, met balk gegrendeld
maar hij pakt poort en posten
en met die zware deuren op zijn rug,
wandelt hij gewoon de stad uit.

Ik ben de hoer van Gaza,
een tussendoortje, een sterk verhaal,
maar wel de eerste die Simson
gastvrij ontving en verzorgde.
Nu word ik zonder mijn toestemming
een verhaal ingeschreven.
Ik, de Filistijnse uit Gaza,
in het heilig boek van Israel.

IX - Simson en Delila de zonneman en de maanvrouw

Daar ligt ie op mijn bed mijn zon,
mijn mooie man met mooie manen, zijn gewicht in zilver waard.
Wij spelen met elkaar: van klappen en verklappen,
van verhullen en openbaren, van loslaten en binden,
van spanning en ontspannen, van boeien en bevrijden.

Wat is toch het geheim van je grote kracht, mijn zonnetje?
hoe kan ik je boeien om je te overheersen.
'Verse pezen, niet gedroogd', zegt-ie,
Zeven natte pezen worden spoorloos gebracht, nog vochtig.
En heel langzaam bind ik jou, en daar ligt je gebonden.
'Filistijnen' roep ik,
want die stonden in de kamer ernaast te wachten op een teken,
'Filistijnen, Filistijnen'
Hij laat de pezen knappen. Als strootjes knappen ze.

Wat is toch het geheim van je grote kracht, mijn zonnetje?
hoe kan ik je boeien om je te overheersen.
'Nieuwe touwen', zegt hij, 'nog niet gebruikt'.
Ik bind hem, 'Filistijnen'
maar hij rukt gewoon die touwen stuk..

Weef mijn zeven haarstrengen, meesteres,
in de schering van je getouw.
Dit klinkt beter, dit komt dichterbij op je huid
Ik weef je in, ik leef me uit.
'Filistijnen' en hij trekt de pin weer los
met schering en inslag erbij.

'Mijn hartje, vertrouw je me niet, dat je me steeds weer bedriegt.'
'Kom, kom nou, vertel me, waar ligt je kracht?'
Ik zeur en zever, zuig en huil.
Ik zie hem strijden een innerlijk gevecht:
Misschien sterf ik als ik haar de waarheid zeg.
Maar zo niet verlies ik haar, ook dan ben ik weg, met het leven klaar.

'Ik ben aan God gewijd, al zou je dat niet zeggen.
Nooit mag mijn haar een scheermes zien. Dat is gezegd.
Word ik geschoren, verlies ik mijn kracht.'
Dat was het, hij heeft zijn hart gelucht,
zijn geheim mij toevertrouwd.

Na ons spannend minnespel valt hij in slaap, diep in slaap in mijn schoot
en ik scheer de strengen van zijn hoofd.
'Filistijnen', roep ik,
nooit vergeet ik het lege gebaar
van vertrouwen en verzet zo ontzet.
Dan legt hij het af en wordt overmeesterd.
Ze steken hem de ogen uit.
Ik kan dit niet meer aanzien. Ik stap uit dit verhaal.

X Simson in de kerker

Ik schrok vanmorgen wakker,
wist weer niet waar ik was,
want alles was nog duister,
geen nacht meer en geen dag.

Het zicht is uit mijn ogen,
de zon is uitgegaan,
het licht is uitgestoken;
ik ben ondergegaan.

Mijn mannelijke manen,
gesneden is mijn haar,
mijn kracht is afgenomen,
ik ben de sukkelaar.

Ik kan alleen maar malen,
draai als een ezel rond;
geen weg om te ontsnappen,
geen engel die mij vond.

Ik kan alleen maar malen
maal met een molensteen
mijn hart heb ik gegeven
mijn lief liet mij alleen.

Ik maal zonder mijn ouders
ik maal zonder mijn lief,
maal zonder landgenoten
op vijandelijk gebied.

Ik kan alleen maar malen
soms grijp ik naar mijn kop
ik voel de stoppels groeien.
Het leven zit erop, mijn leven zit erop

XI - Simson in de tempel

De Filistijnen verzamelen zich
in de tempel van hun god Dagon,
en zingen:

*Onze god gaf in onze hand
Simson onze vijand
de verwoester van ons land.*

En daar kwam ie dan,
Simson geleid door een jongetje.
Doe me een plezier, hoor ik hem zeggen,
zet me tussen die twee steunpilaren.
En in het lawaai van de duizenden
die daar zijn in de zaal, op het dak
hoor ik Simsons gebed:
Maak me sterk God,
en ik wreek het verlies van mijn ogen.

Daar staat ie
de blinde richter
de onreine God gewijde.

Daar staat ie, de man die ik opgezadeld had
met de opdracht, onmogelijk:
het volk te richten en te bevrijden,
tegelijk god-gewijde.
Simson, de blinde richter,
onrein en God gewijd.

XII - Implosie

Hij blaast zich op, duwt die twee pilaren uiteen en stort in
en neemt zesduizend man met zich mee in de dood,
meer dan hij in heel zijn leven te gronde heeft gericht.

Andries Govaart, zomer 2014 – zomer 2021